

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 140/2025
25.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиље АА из села ..., чији је пуномоћник Предраг Стефановић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Намтеит“ Прокупље – у ликвидацији, чији је заступник Градско правобранилаштво Града Прокупља, ради поништаја решења о престанку радног односа, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1828/24 од 19.07.2024. године, у седници одржаној 25.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1828/24 од 19.07.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу П1 302/22 од 08.04.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се решење о престанку радног односа због покретања поступка ликвидације број .. од 28.10.2022. године, поништи као незаконито и да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад и призна јој сва права из радног односа која јој по закону припадају. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 158.620,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1828/24 од 19.07.2024. године, одбијена је као неоснована жалба тужиље и првостепена пресуда је потврђена.

Правноснажну пресуду донету у другом степену, благовременом ревизијом тужиља је побијала због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, али и због битне повреде одредаба парничног поступка, како то произлази из навода њене ревизије.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), па је оценио да је ревизија тужиље неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

С обзиром да одлуку није донео после расправе, другостепени суд није вршио оцену доказа због чега битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. ЗПП, на коју тужила у својој ревизији указује, није разлог за изјављивање ревизије према одредби члана 407. став 1. тачка 3 истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је била у радном односу на неодређено време код туженог. Скупштина Града Прокупља на седници одржаној 18.02.2021. године, донела је одлуку о спровођењу статусне промене издвајања уз оснивање над ЈКП „Намтеум“, тако што се из овог предузећа издваја јавно предузеће за обављање делатности снабдевања водом за пиће, управљање гробљима и сахрањивање, погребна делатност, као делатност пречишћавања и одвођења атмосферских и отпадних вода. Одлуком о статусној промени која је донета на седници Скупштине града одржаној 13.06.2022. године, дата је сагласност на поделу ЈКП „Намтеум“ (друштво преносилац) којом се издваја и оснива ново јавно предузеће за обављање комуналних делатности ЈКП „Градски водовод“ Прокупље (друштво стицалац), при чему друштво преносилац по спроведеној статусној промени наставља да постоји под истим називом. На седници одржаној истог дана, Скупштина Града Прокупља донела је одлуку о оснивању ЈКП „Намтеум“, којом је констатовано да ово предузеће након спроведене статусне промене издвајања уз оснивање над ЈКП „Намтеум“, наставља са радом у складу са одредбама наведене Одлуке.

Планом поделе статусне промене издвајања уз оснивање, који је усвојен од стране надзорног одбора ЈКП „Намтеум“ 12.08.2022. године, регулисане су статусне промене издвајања уз оснивање јавног комуналног предузећа у складу са одредбама Закона о привредним друштвима. Чланом 6. је регулисан положај запослених и предвиђено да су запослени код друштва преносиоца, који ће бити преузети од друштва стицаоца, утврђени списком запослених у друштву преносиоцу који настављају радни однос у друштву стицаоцу. Списак запослених који је саставни део Плана поделе, саставио је директор друштва преносиоца, као лице које је овлашћено да одлучује о правима и обавезама запослених. Запослени у друштву преносиоцу ће у складу са Планом поделе остати у радном односу у друштву преносиоцу и након спроведене статусне промене издвајања уз оснивање.

Одлука о покретању поступка ликвидације ЈКП „Намтеум“, донета је од стране Скупштине Града Прокупља на седници одржаној 28.09.2022. године. Чланом 6. наведене Одлуке предвиђено је да даном регистрације Одлуке запосленима у јавном предузећу престаје радни однос као и радно ангажовање у јавном предузећу. Утврђено је право запослених на отпремнину и одређено да ликвидациони управник може да задржи на раду неопходан број запослених за обављање послова у поступку ликвидације јавног предузећа.

Тужили је радни однос престао на основу решења бр. .. од 28.10.2022. године, због покретања поступка ликвидације над туженим.

Полазећи од чињенице да је тужиљин послодавац овде тужени ЈКП „Намтеум“, покретањем поступка ликвидације престао да обавља регистровану делатност, тужилји је радни однос законито престао сагласно одредби члана 176. тачка 5. Закона о раду, због чега је њен захтев за поништај решења о престанку радног односа одбијен применом наведене одредбе, као и одредби чланова 1. став 1, 26. и 27. Закона о јавним службама, те одредби чланова 524-548. Закона о привредним друштвима.

Према становишту Врховног суда, нижестепени судови правилно су применили материјално право приликом оцене законитости решења туженог о престанку радног односа тужилји.

Радни однос је двострано правни однос који се заснива ради обављања послова из делатности послодавца. Због тога, престанак рада послодавца има за последицу аутоматски престанак радног односа запосленог. У том смислу, одредба члана 176. тачка 5. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/2005 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017-Одлука УС,113/2017 и 95/2018-аутентично тумачење) прописује да запосленом престаје радни однос независно од његове воље и воље послодавца у случају престанка рада послодавца, у складу са законом. Законом о привредним друштвима („Сл. Гласник РС“, бр. 36/2011...109/2021), уређено је питање ликвидације привредног друштва чији је циљ гашење друштва (одредбе чланова 524-548). Регистрација одлуке о ликвидацији и објављивање огласа о покретању ликвидације према одредби члана 526. истог Закона, представља моменат отпочињања ликвидације друштва која значи престанак обављања регистроване делатности и престанак рада послодавца у смислу одредбе члана 176. тачка 5. Закона о раду.

С обзиром да је у поступку утврђено да је над туженим покренут поступак ликвидације, радни однос запосленима код туженог престао је по сили закона, односно независно од воље запосленог, као и од воље самог послодавца.

Тужилја је након спроведеног поступка статусне промене издвајање уз оснивање, остала у радном односу у друштву преносиоцу, јер списком запослених као саставног дела Плана поделе није распоређена на рад у друштву стицаоцу. Иако је о правима, обавезама и одговорностима тужилје из радног односа одлучено на овај начин, без доношења решења сагласно одредби члана 193. Закона о раду, тужилја, уколико је сматрала да су јој Планом поделе и останком на раду код друштва преносиоца, повређена њена права из радног односа, заштиту је могла остваривати пред надлежним судом према одредби члана 195. истог Закона, што није учинила. При томе, супротно наводима ревизије, током поступка она није истакла тврдњу да је План поделе донет од стране надзорног одбора који није био формиран у складу са законом. Право странке да истиче чињенице ограничено је на моменат закључења главне расправе (сагласно одредби члана 314. став 1. ЗПП), док по изузетку прописаном одредбом члана 372. став 1. ЗПП, странке то могу учинити и у жалби, али у ревизији ни по изузетку, па наводи ревизије везани за утврђено чињенично стање нису дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП, осим у случају из члана 403. став 2. истог закона.

У овом поступку решава се о законитости решења о престанку радног односа тужили, због престанка рада њеног послодавца. Услов за престанак радног односа у овом случају, јесте престанак рада послодавца. Чињенице које је тужила током поступка истицала као битне и које по њеном мишљењу указују на злоупотребу права на спровођење статусне промене и права на добровољну ликвидацију јавног предузећа од стране оснивача, на питање законитости престанка радног односа тужиле, не могу бити од значаја с обзиром да је одлука о ликвидацији туженог произвела дејство регистрацијом и објављивањем огласа о покретању ликвидације. Тужили радни однос није престао отказом уговора о раду, да би се у овом поступку испитивало да ли постоје ваљани разлози за отказ уговора о раду од стране послодавца, јер јој је радни однос престао независно и од воље послодавца а не само независно од њене воље. Због тога, последица евентуалних злоупотреба од стране оснивача у спровођењу статусне промене над ЈКП и незаконитости аката који су претходили одлуци о ликвидацији, могла би бити у неком праву тужиле према оснивачу уз испуњење свих претпоставки за то, али не и у поништају решења о престанку радног односа јер престанак радног односа није без правног основа. Основ, а то је престанак рада послодавца због ликвидације, постоји.

Неосновано се ревизијом указује на незаконитост решења о престанку радног односа тужили јер тужени није донео Програм решавања вишка запослених у складу са одредбом члана 153 Закона о раду, пошто радни однос тужили није престао због престанка потребе за радом запослених услед технолошких, економских или организационих промена, већ због престанка рада послодавца. Ни чињеница да су и поред одлуке о ликвидацији, неки запослени и даље остали на раду код туженог не указује на непостојање правног основа за престанак уговора о раду тужили, јер је ликвидациони управник као заступник друштва био овлашћен да задржи на раду потребан број запослених али само у циљу предузимања послова потребних за спровођење ликвидације друштва а не послова из делатности друштва које је друштво до ликвидације обављало.

Иако решење о остваривању права, обавеза и одговорности које се доставља запосленом у писаном облику, треба да садржи поред образложења и поуку о правном леку према одредби члана 193. став 1. Закона о раду, решење због изостанка поуке није незаконито из формалних разлога, у ситуацији када запослени користи правно средство, као што је тужила то учинила, па сви ревизијски наводи о недостатку решења у формалном смислу из ових разлога, нису основани.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић